

KOMPETANSEPLAN

For ressurspsykepleiere i

Kompetansenettverk i Ahus sitt opptaksområde

2024-2026

Overordnet målsetting:

Å bidra til at ressurspsykepleier har kompetanse i form av kunnskap, ferdigheter og holdninger som gjør ham/henne i stand til å utføre og stimulere til bedre kvalitet innen palliasjon ved egen arbeidsplass. Dette gjennom planmessig kompetanseheving, klinisk virksomhet, samhandling og systemarbeid.

Kompetanseplan sees i sammenheng med gjeldende retningslinje og funksjonsbeskrivelse.

Kompetansenivå:

Ressurspsykepleierne skal ha utvidet kompetanse (tilsvarende nivå B) i palliasjon, beskrevet i Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen. Nye ressurspsykepleiere bør delta på introduksjonskursen det første året de er ressurspsykepleiere. Dersom de ikke har videreutdanning i kreftpsykepleie eller palliasjon, anbefales det å delta på kurs innen grunnleggende palliasjon det første året de er ressurspsykepleier. Hospitering anbefales for alle.

Introduksjonskurs

Mål om at ressurspsykepleier og hans/hennes leder:

- får en felles forståelse av ressurspsykepleiers oppgaver og rolle, og hva arbeidsgiver skal legge til rette for
- blir kjent med organiseringen av nettverket
- kjenner tilbud innen palliasjon i foretaksområdet og hva som kjennetegner fagfeltet
- er bevisst sin funksjon som ressurspsykepleier
- blir kjent med nettverket og sin lokale områdegruppe
- starter sin egen prosess i forhold til funksjonen som ressurspsykepleier
- blir kjent med ESAS og andre relevante kartleggingsverktøy for de vanligste symptomene ved alvorlig sykdom
- har grunnleggende kunnskap i å utarbeide og ta i bruk individuell plan, og ser betydningen av samarbeid på tvers av nivåene
- blir kjent med nettsiden for lokalt nettverk og for Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst

1. Introduksjonskurs

Varighet:

Minimum 6 timer.

Arrangeres årlig.

Deltakere: Alle nye ressursssykepleiere sammen med sin nærmeste leder.

Undervisningsformer: Forelesninger og metoder hvor ressursssykepleierne er aktivt deltagende.

Grunnkurs i palliasjon

Mål: Høyne kompetansen tilsvarende utvidet nivå i palliasjon.

Dag 1. Bidrar til at ressursssykepleier

- får kunnskap om symptomer som er vanlig i palliativ fase
- bruker kartleggingsverktøy
- iverksetter tiltak
- evaluerer tiltak

Dag 2. Bidrar til at ressursssykepleier

- er kjent med tema omsorg ved livets slutt
- kjenner de 4 vanligste medikamentene for lindring av plagsomme symptomer hos døende og vet hvordan de skal administreres
- kan utføre munnstell til palliative og døende pasienter
- har en helhetlig tilnærming til pasient/ pårørende
- kjenner rettigheter til barn som pårørende
- hjemmetid/ hjemmedød
- ventesorg
- hvordan håndtere stress i en travel hverdag

Varighet:

Minimum 2 dager av 6 timer. Arrangeres årlig.

Deltakere: Nye ressursssykepleiere uten videreutdanning.

Undervisningsformer: Forelesninger og metoder hvor ressursssykepleierne er aktivt deltagende.

Kompetansekrav

Nivå utvidet kompetanse i palliasjon (tilsvarer tidligere nivå B)

Sykepleiere skal ha kunnskap om palliative diagnoser og ulike behandlingsformer:

- palliasjon som fagfelt
- konsekvenser av sykdom og behandling for pasient og pårørende

- rådgivning og veiledning til pasienter og pårørende og kolleger på eget arbeidssted
- barn som pårørende og relevante systemer for å ivareta sårbare grupper/personer
- systematisk symptomkartlegging, observasjon og evaluering
- smertebehandling og annen symptomlindrende behandling
- ivaretagelse av døende, inkludert gjenkjenning av når pasienten er døende
- sykepleierens rolle i tverrfaglig samarbeid
- kommunikasjon med alvorlig syke pasienter og deres pårørende
- reaksjoner på alvorlig sykdom
- etiske vurderinger i forbindelse med alvorlig sykdom og livets avslutning
- systemkunnskap – lover, rettigheter og plikter i forhold til palliative pasienter
- betydningen av identitets-, etnisitets- og kulturforståelse i møte med lidelse
- ivaretagelse av og støtte til pasienter/pårørende i forhold til livskvalitet, mestring og bearbeiding av sorg og kriser
- nettverksarbeid og tverretattlig samarbeid
- organisering av det palliative tilbudet
- sykepleierens ansvar for koordinering av tjenestene rundt pasienten
- helsepersonells individuelle ansvar for faglig forsvarlighet
- prinsipper for kunnskapsbasert praksis

De punktene fra Handlingsplanen som ikke kommer med på introkurs/grunnkurs, er punkter som flettes inn i 12 timers undervisningssamlinger lokalt og på fagdager, slik at ressurspsykepleier blir kjent med dem.

Nettverket skal også bidra med kunnskap om metoder og verktøy om å:

- dele kompetanse videre på sin arbeidsplass
- arbeide med kontinuerlig forbedringsarbeid

Hospitering

Det anbefales at nye ressurspsykepleiere får hospitere i løpet av det første året de tiltrer sin rolle. Den enkelte ressurspsykepleier må selv sette mål for hospiteringen ut fra egen kompetanse og arbeidsplass.

Kompetansenettverket har egen rutine og et skjema for utfylling som ligger på nettsiden til Kompetansenettverket på Kompetansebroen.no. Hospitering kan søkes som tellende veiledningstimer til klinisk spesialist, se ev. Norsk sykepleierforbund sine hjemmesider.

Mål for hospitering:

- Bedre samhandling i overgang mellom behandlingsnivåer ved å gi ressurspsykepleierne økt kunnskap om hverandres arbeidsfelt og kompetanse
- Sikrer kontinuitet og faglig god kvalitet i tjenestetilbudet til pasienter i palliativ fase

- Øker kompetansen i arbeidet gjennom kunnskapsutveksling og innsikt i hverandres arbeid til pasientens beste
- Bygger faglig nettverk mellom helsepersonell på ulike nivåer og mellom ulike yrkesgrupper

Varighet:

Hospiteringsperiode på minimum tre dager anbefales.

Deltakere:

Ressurssykepleiere fra både 1. og 2. linjetjenesten.

Fagdager og områdesamlinger

Hensikten med fagdager og områdesamlinger er at ressurssykepleier skal videreutvikle sin kompetanse og oppdateres på ny kunnskap innen palliasjon, samhandling, knytte kontakter og dele erfaringer. Dette for å være i stand til å fylle sin rolle som ressursperson for pasienter, pårørende og kolleger.

Innholdet på fagdager og områdesamlinger bør favne tema som gir ressurssykepleier mulighet til å oppnå og videreutvikle en kompetanse tilsvarende utvidet nivå, beskrevet i Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen.

Lokale områdesamlinger

Mål om at ressurssykepleier:

- får undervisning i aktuelle tema innen palliasjon og lindrende behandling
- får diskutert aktuelle problemstillinger fra egen praksis
- får økt oppmerksomhet og bevissthet omkring egen atferd og egne reaksjoner i møte med alvorlig syke pasienter
- får utvekslet erfaringer i bruk av ESAS, CSNAT, Mobid 2, Individuell plan, Livets siste dager og andre aktuelle verktøy og metoder
- kjenner og utveksler erfaringer om gode systemer og rutiner for oppfølging og pleie av pasienter i palliativ fase
- har innsikt i betydningen av samarbeid på tvers av sektorene
- har fokus på tverrfaglig samarbeid
- tilrettelegger for undervisning og opplæring i palliasjon i egen kommune/institusjon/avdeling
- informerer om nyheter fra fagfeltet og fra nettverket
- ressurssykepleiere kan dele kompetanse og erfaring fra sin arbeidsplass

Varighet:

Minst 2 samlinger per år (min. 12 timer per år/ vanlig å dele det på 3t x 4 per år).

Deltakere:

Ressurssykepleiere

Undervisningsformer:

Casediskusjon, kollegadiskusjon, korte innlegg (refleksjon som læringsmetode), forelesning.

(Litteratur i forbindelser med forberedelser sendes ut hvis aktuelt. I referat sendes power point ol. ut hvis mulig).

Felles årlig fagdag

Mål om at ressurspsykepleier:

- oppdateres på nyutvikling innen palliasjon (bl.a. lovverk/endringer, nasjonale/internasjonale trender)
- får informasjon om pågående prosjekter innen palliasjon i opptaksområdet
- får undervisning i aktuelle temaer innen palliasjon
- styrker samhandlingen både tverrfaglig og mellom tjenestenivåene

Varighet:

En samling per år (min. 6 timer).

Deltakere:

Ressurspsykepleiere sammen med sin nærmeste leder. Det er åpent for å invitere med andre faggrupper.

Undervisningsformer:

Varierte undervisningsmetoder (forelesninger, film, summegrupper osv.) med vektlegging av tverrfaglig kompetanse ved valg av forelesere (power point sendes ut i etterkant hvis mulig).

Anbefalt litteratur

Kaasa S, Loge JH (red). *Palliasjon*. Nordisk lærebok. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2016. Kapitlene: Palliativ medisin – en innledning s. 34-49 og Diagnostikk innen palliasjon – en generell innføring s. 202-214.

Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorgen. Helsedirektoratet, 2019.
Kapitlene: *Innledning (Grunnleggende palliasjon), Organisering og Kompetanse*

[ESAS symptomkartlegging](#)

[Individuell plan ved alvorlig sykdom](#)

Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst
<https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/regional-kompetansetjeneste-for-lindrende-behandling-klb>

[Nasjonale faglige råd for lindrende behandling i livets slutfase](#). Helsedirektoratet, 2018
[Palliasjon til barn og unge](#). Nasjonal faglig retningslinje for palliasjon til barn og unge uavhengig av diagnose. Helsedirektoratet, 2017

[Beslutningsprosesser ved begrensning av livsforlengende behandling.](#) Nasjonal veileder. Helsedirektoratet, 2013

[Pårørendeveileder.](#) Nasjonal veileder. Helsedirektoratet, 2019

[Livets siste dager - plan for lindring i livets slutfase - Helse Bergen \(helse-bergen.no\)](#)

[Demens.](#) Nasjonal faglig retningslinje, kapittel 13. Helsedirektoratet, 2020

[Forhåndssamtaler på sykehjem.](#) Veileder, Senter for medisinsk etikk, Universitetet i Oslo

<https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/Forhandssamtaler-og-planlegging-ved-begrenset-forventet-levetid>

Aktuelle læringsressurser

[Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst](#)

[Palliasjon](#) (Lindrende behandling). Helsedirektoratet

[Barns Beste.](#) Nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende: [Pårørendeprogrammet](#)

[Livsfaseriter, kap.5: Religions- og livssynspolitiske utfordringer i Norge.](#) Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn

[Palliasjon og demens for helsefagarbeidere og sykepleiere.](#) E-læringskurs, Nasjonal kompetansetjeneste i aldring og helse, 2018.

[Lindrende omsorg og behandling til mennesker med utviklingshemming](#) Kunnskapsbanken, NAKU-Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemming

[Åpenhet om døden.](#) E-læring, KS

https://www.kslaring.no/local/course_page/home_page.php?id=40864&start=0 E-læring i grunnleggende palliasjon USHT Viken Akershus (krever innlogging i KS læring)

[Opplæringspakke i lindrende behandling og omsorg ved livets slutt.](#) Digital opplæringspakke for helsefagarbeidere. Høgskolen i Innlandet / Helsedirektoratet. Lisensbelagt

Revidert 22.12.2023